DEZVOLTAREA GÂNDIRII CRITICE ÎN MODELUL EDUCAȚIONAL AL LUI JOHN DEWEY

THE DEVELOPMENT OF CRITICAL THINKING IN JOHN DEWEY'S MODEL OF EDUCATION

Alexandru Lupușor
(Universitatea de Stat din Moldova)

Articol elaborat în cadrul proiectului: *Abordarea epistemologică a dezvoltării personale și a educației pentru societate: de la strategiile transdisciplinare la finalitățile pragmatice ale societății actuale din Republica Moldova.* Prioritatea temei − *Provocări societale* − este înscrisă în Registrul de stat al proiectelor din sfera științei și inovării cu cifrul 20.80009.1606.08 / „Program de Stat" (2020-2023).

Studiul își propune să urmărească cum, în opinia filosofului și pedagogului John Dewey, dezvoltarea gândirii critice speculative (pe care Dewey o numește gândire reflexivă) este concepută ca parte integrantă a educației. În acest scop, studiul va presupune trei pași. Primul pas prezintă concepția deweyană despre cunoaștere. Aici va fi descris modul în care Dewey concepe cunoașterea ca fiind rezultatul unei examinări critice, efectuată prin gândire reflexivă, a viabilității unei ipoteze. Pentru a vedea întreaga sferă a acestei teorii a cunoașterii privind dezvoltarea gândirii reflexive, se face recurs, în special, la patru concepte: experiență, continuitate, creștere și cercetare. A doua etapă a acestui studiu ne va permite să explorăm modul în care dezvoltarea gândirii reflexive devine garanție a libertății individuale. Una din tezele lui Dewey discutate aici e cea potrivit căreia cetățenia implică neapărat o viață reflexivă. În cele din urmă, studiul intenționează să abordeze trei concepte cheie legate de educație care, potrivit lui Dewey, influențează dezvoltarea gândirii reflexive. În primul rând e vorba de conceptul de experiență din perspectiva educației cetățenești. Dar, de asemenea, va fi vorba de alte două concepte centrale pe care Dewey le dezvoltă în modelul său de educație: interesul și creșterea. Pe temeiul unei atare clarificări conceptuale, se va încerca elucidarea problemei educației pentru cetățenie, pe care, de altfel, Dewey nu o abordează în mod direct.

The study aims to trace how, according to philosopher and educator John Dewey, the development of speculative critical thinking (which Dewey calls reflexive thinking) is conceived as an integral part of education. To this end, the study will assume three steps. The first step presents the Deweyan conception of knowledge. Here it will be described how Dewey conceives the

knowledge as the result of a critical examination, carried out through reflective thinking, of the viability of a hypothesis. To see the full scope of this theory of knowledge regarding the development of reflective thinking, four concepts are used in particular: experience, continuity, growth and research. The second stage of this study will allow us to explore how the development of reflective thinking becomes a guarantee of individual freedom. One of Dewey's theses discussed here is that citizenship necessarily involves a reflective life. Finally, the study intends to address three key concepts related to education that, according to Dewey, influence the development of reflective thinking. First of all, it is about the concept of experience from the perspective of civic education. But it will also be about two other central concepts that Dewey develops in his model of education: interest and growth. On the basis of this conceptual clarification, the study will try to elucidate the problem of citizenship education, which, by the way, Dewey does not address directly.

Cuvinte cheie: gândire critică, gândire reflexivă, libertate individuală, educație pentru cetățenie.

Key words: critical thinking, reflexive thinking, individual freedom, citizenship education.